

Lovforslag nr. L 199. Fremsat den 19. maj 1982 af kirkeministeren

Forslag

til

Lov om ændring af lov om menighedsråd

§ 1

I lov om menighedsråd, jfr. lovbekendtgørelse nr. 136 af 15. april 1980, foretages følgende ændringer:

1. § 34, stk. 1, affattes således: »Menighedsrådene medvirker efter §§ 39–42 ved besættelsen af alle præsteembeder med undtagelse af sognepræsteembederne ved Holmens og Garnisons kirker og Kastelskirken, alle i København, og domprovste- og provsteembeder. Ved besættelsen af domprovste- og provsteembeder finder reglerne i § 43 a henholdsvis § 43 b anvendelse.

2. Efter § 43 indsættes:

»§ 43 a. Til domprovst kan kun udnævnes personer, der har bestået teologisk kandidatksamen fra et universitet her i landet, og som opfylder betingelserne for at blive ansat som præst i folkekirken.

Stk. 2. Ved ledighed i en stilling som domprovst sender ministeriet snarest muligt efter ansøgningsfristens udløb de indkomne ansøgninger til vedkommende biskop. På et møde med domsognets menighedsråd gennemgår biskoppen ansøgningerne. I et møde der afholdes af menighedsrådet alene senest 3 uger efter det første møde, afgiver menighedsrådet en udtalelse om mindst 3 ansøgere, opstillet i prioriteret rækkefølge.

Stk. 3. Biskoppen sender ansøgningerne og den afgivne udtalelse til kirkeministeriet med sin egen udtalelse ligeledes om mindst 3 ansøgere, opstillet i prioriteret rækkefølge. Bi-

skoppen er frit stillet med hensyn til, hvilke ansøgere han vil udtale sig om.

Stk. 4. Kirkeministeren afgør hvilken ansøger, der skal indstilles til kgl. udnævnelse. Kirkeministeren kan dog ikke indstille en ansøger, der ikke er omfattet af biskoppens udtalelse, før sagen har været forhandlet med biskoppen.«

»§ 43 b. Ved ledighed i en stilling som provst sender biskoppen snarest muligt efter at have modtaget ansøgningerne fra kirkeministeriet en fortegnelse over ansøgerne til provstiets menighedsråd. Hvert menighedsråd udpeger blandt sine valgte medlemmer én repræsentant for hver påbegyndt 6 valgte medlemmer til at deltage i et møde, hvor vedkommende biskop gennemgår de indkomne ansøgninger. Stemmeberettiget ved udpegningen af repræsentanter er kun de valgte medlemmer af menighedsrådet.

Stk. 2. I et møde, der afholdes af menighedsrådenes repræsentanter alene umiddelbart efter det i stk. 1 nævnte møde, afgiver de en udtalelse om 3 ansøgere, opstilles i prioriteret rækkefølge. Mødets deltagere vælger selv en mødeleder ved almindelig stemmeflerhed. Bestemmelserne i § 40, stk. 2, 1. pkt. og stk. 3–5 finder tilsvarende anvendelse ved udarbejdelsen af udtalelsen.

Stk. 3. Biskoppen afholder et tilsvarende møde med præsterne i provstiets sognemenigheder og valgmenigheder. Ansøgere til provstestillingen kan ikke deltage i mødet. I et nyt møde, der afholdes umiddelbart efter, afgiver præsterne en udtalelse om 3 af ansøgerne, opstillet i prioriteret rækkefølge. Mø-

dets deltagere vælger selv en mødeleder ved almindelig stemmeflerhed. Bestemmelserne i § 40, stk. 2, 1. pkt. og stk. 3-5 finder tilsvarende anvendelse ved udarbejdelsen af udtalelsen.

Stk. 4. Biskoppen sender ansøgningerne og de afgivne udtalelser til kirkeministeriet med sin egen udtalelse ligeledes om 3 ansøgere, opstillet i prioriteret rækkefølge. Biskoppen er frit stillet med hensyn til, hvilke ansøgere han vil udtale sig om.

Stk. 5. Har menighedsrådenes repræsentanter, provstiets præster og biskoppen i deres udtalelser peget på samme ansøger som

nr. 1, skal kirkeministeren indstille denne ansøger til kgl. udnævnelse. I andre tilfælde afgør kirkeministeren, hvilken ansøger der skal indstilles, men kan ikke indstille en ansøger, der ikke er omfattet af biskoppens udtalelse, før sagen har været forhandlet med biskoppen.«

§ 2

Loven træder i kraft ved bekendtgørelsen i Lovtidende og finder anvendelse ved besættelsen af stillinger, der opslås ledige efter lovens ikrafttræden.

Bemærkninger til lovforslaget

I. Almindelige bemærkninger.

Foranlediget af et i folketinget fremsat forslag til folketingsbeslutning om ændring af reglerne for udnævnelse af domprovster og provster blev der under et samråd med folketingets kirkeudvalg givet tilsagn om nedsættelse af et udvalg med den opgave at udarbejde forslag til ændring af reglerne om proceduren i forbindelse med udnævnelse af domprovster og provster, særligt med henblik på en demokratisering gennem inddragelse af menighedsrådene i proceduren.

Udvalget blev nedsat ved kirkeministeriets skrivelse af 3. juni 1981 og har afsluttet sit arbejde ved afgivelse af en beretning den 5. april 1982.

I beretningen har udvalget bl.a. foreslået, at der – svarende til hvad der er gældende for biskopper – opstilles særlige kvalifikationskrav til ansøgere til stillinger som domprovst, da domprovsten er biskoppens stedfortræder og nære medarbejder.

Under hensyn til at domprovsten tillige er sognepræst ved domkirken, stilles der samtidig forslag om, at der som ved ansættelse af præster afholdes et orienterende møde med domsognets menighedsråd, hvor biskoppen gennemgår ansøgningerne sammen med menighedsrådet. Udvalget har lagt vægt på, at denne ordning har virket upåklageligt og har vist sig at være til stor nytte for menighedsrådenes vurdering af ansøgerne til præstestillinger.

Hvad angår udnævnelsen af provster har udvalget derimod ikke fundet det rimeligt, at der opstilles særlige kvalifikationskrav. Disse stillinger bør i overensstemmelse med de gældende regler fortsat kunne søges af de på opslagstidspunktet tjenestemandsansatte præster i provstiets sognemenigheder efter internt opslag inden for vedkommende provsti. Kirkeministeriets cirkulære af 7. september 1979 om internt opslag af provstestillinger i folkekirken foreslås derfor bibeholdt uændret. Herudover bør enhver, der opfylder betingelserne for at kunne søge præstestilling i folkekirken, kunne søge en ledig provstestilling, hvis vedkommende samtidig søger den præstestilling, hvortil provstestillingen har været knyttet.

Udvalget har drøftet 2 alternative forslag til fremgangsmåde ved udnævnelse af provster. Det ene forslag tilsigter at opretholde den gældende ordning, hvorefter kirkeministeren afgiver indstilling om udnævnelse af en ansøger efter indhentet udtalelse fra vedkommende biskop. Biskoppen skal være forpligtet til at udtale sig om 3 ansøgere, opstillet i prioriteret rækkefølge. Det andet forslag tilsigter at ændre ansættelsesproceduren gennem inddragelse af menighedsrådene, svarende til det ønske om demokratisering af udnævnelsesproceduren, som er fremsat fra flere sider.

Under hensyn til at provsterne tillige er præsternes nærmeste foresatte og som biskoppens lokale tilsynsmand i gejstlige spørgsmål fører tilsyn med præsteembedernes betjening og ministerialbøgernes førelse, har udvalget fundet det rimeligt, at der også tillægges provstiets præster indflydelse på provstestillingens besættelse.

Lovforslaget, der har været forelagt samtlige biskopper, Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer, Den danske Præsteforening og Danmarks Provsteforening, medfører ingen økonomiske konsekvenser for stat eller kommuner.

II. Bemærkninger til de enkelte bestemmelser.

Til § 1

Til nr. 1

Forslaget er en følge af det under nr. 2 stillede forslag.

Til nr. 2

Ifølge § 43 a, stk. 1, stilles der ved besættelse af domprovstestillinger tilsvarende kvalifikationskrav, som stilles ved besættelse af stillinger som biskop. Bestemmelsen svarer således til § 1 i lov nr. 238 af 4. juni 1980 om udnævnelse af biskopper og om stiftsbåndsløsning, hvorefter der til biskop kun kan udnævnes personer, der har bestået teologisk kandidatksamen fra et universitet her i landet, og som opfylder betingelserne for at blive ansat som præst i folkekirken.

Den i stk. 2 foreslåede bestemmelse svarer i princippet til de gældende regler for udnævnelse af præster. Der stilles dog forslag om, at det møde, hvori menighedsrådet afgiver sin udtalelse, skal afholdes senest 3 uger efter mødet med biskoppen. Udtalelsen skal omfatte mindst 3 ansøgere, opstillet i prioriteret rækkefølge.

Efter forslaget skal biskoppen udtale sig på tilsvarende måde om mindst 3 ansøgere.

Kirkeministeren bør efter forslaget være frit stillet i afgørelsen af, hvilken ansøger, der skal indstilles til kgl. udnævnelse. Udvalget har lagt særlig vægt på det ønskelige i at bevare den tradition, der har været for i visse tilfælde at besætte domprovstestillinger med personer, som har gjort sig bemærket ved en videnskabelig, teologisk eller anden særlig indsats.

Bestemmelsen i § 43 b, stk. 1, tilsigter at inddrage menighedsrådene i ansættelsesproceduren. Af praktiske grunde foreslås menighedsrådenes indflydelse udøvet gennem repræsentanter, der udpeges af hvert menighedsråd i provstiet blandt dets valgte medlemmer. Der foreslås udpeget én repræsentant for hver påbegyndt 6 valgte medlemmer.

To medlemmer af udvalget har ikke kunnet tiltræde forslaget i sin helhed, men foreslår, at hvert menighedsråd kun skal repræsenteres ved én repræsentant for de valgte medlemmer.

Efter orientering fra biskoppen afgiver menighedsrådenes repræsentanter i et møde en udtalelse om 3 ansøgere, opstillet i prioriteret rækkefølge.

Der stilles endvidere forslag om, at biskoppen afholder et orienteringsmøde med præsterne i provstiets sognemenigheder og valgmenigheder, dog uden deltagelse af ansøgere til stillingen. Det er anset for naturligt, at valgmenighedspræsterne i provstiet deltager i mødet. Præsterne afgiver ligeledes en udtalelse om 3 af ansøgerne, opstillet i prioriteret rækkefølge.

Endelig foreslås det, at biskoppen skal udtale sig om 3 ansøgere, opstillet i prioriteret rækkefølge.

Efter forslaget er kirkeministeren frit stillet i afgørelse af hvilken ansøger, der skal indstilles til udnævnelse. Hvor menighedsrådenes repræsentanter, provstiets præster og biskoppen i deres udtalelser peger på samme ansøger som nr. 1, skal kirkeministeren indstille denne ansøger.